

Hautausmaiden
hoitosuunnitelma
Keminmaan seurakunta
2026–2035

Keminmaan
seurakunta

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	OHJAAVA LAINSÄÄDÄNTÖ JA LUPAKÄYTÄNTÖ	5
2.1.	Hautaustoimen ohjesääntö	5
2.2.	Hautausmaiden kulttuuriympäristön vaaliminen	6
2.3.	Tarkennuksia suojelulainsäädäntöön	6
2.4.	Keminmaan seurakunnan suojelukohteet	7
2.4.1.	Keminmaan Uusi kirkko	7
2.4.2.	Pyhän Mikaelin kirkko	7
2.5.	Kirkon ympäristödiplomi	8
3	HAUTAUSTOIMEN ESITTELY	10
3.1.	Hautaustoimen tehtävät ja tavoitteet	10
3.2.	Hautaoikeus	11
3.3.	Hauta	11
4	KEMINMAAN SEURAKUNNAN HAUTAUSMAAT	12
4.1.	Kallinkankaan hautausmaa	12
4.2.	Tunnustukseton hauta-alue	13
4.3.	Keminmaan sankarihautausmaa	13
4.4.	Pyhän Mikaelin kirkon hautausmaa	13
4.5.	Valmarinniemen hautausmaa	14
5	HAUTAUKSEEN LIITTYVÄT TOIMINTATAVAT	15
5.1.	Hautauksen yhteydessä tehtävät työt	15
5.2.	Ruumiin ja tuhkan käsittely, säilyttäminen ja kuljettaminen	15
5.3.	Haudatun ruumiin tai tuhkan siirto	15
5.4.	Hautakirjanpito	16
5.5.	Hautamuistomerkit	16
6	HAUTAUSMAIDEN KUNNOSSAPIDON VASTUUT	17
6.1.	Seurakunnan hautaustoimen hoitovastuu	17
6.2.	Omaisten hoitovastuu	17
6.3.	Sopimushautojen hoito	17
6.4.	Hoitamattomat haudat	17
7	HAUTAUSMAIDEN KUNNOSSAPITO JA HOITO	19
7.1.	Yleinen kunnossapito	19
7.1.1.	Yhteisten muistelupaikkojen hoito ja siisteys	19
7.1.2.	Hautausmaiden kulkuväylien ja pysäköintialueen hoito	19
7.1.3.	Rakenteiden, varusteiden, laitteiden ja kalusteiden hoito	19
7.1.4.	Puhtaanapito ja jätehuolto	19
7.1.5.	Kunto- ja turvallisuustarkastukset	19
7.2.	Talvikunnossapito	20
7.3.	Yksittäisten hautojen hoito	20
7.3.1.	Hautojenhoitosopimukset	20
7.3.2.	Hautamuistomerkkien hoito	20

7.3.3. Sankarihautojen hoito ja siisteys	21
7.3.4. Valmarinniemen hautausmaa	21
7.3.5. Pyhän Mikaelin kirkon hautausmaa	21
7.3.6. Seurakunnalle palautuneiden kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden hautojen hoito	21
7.4. Kasvillisuuden hoito	21
7.4.1. Hautausmaan haitallisten vieraslajien poisto	21
7.5. Hautausmaiden kunnossapidon resurssit	21
7.5.1. Henkilöstö	21
7.5.2. Koneet, laitteet ja työkalut	22
7.5.3. Toimitilat	22
7.5.4. Huoltoalueet	22
8 VIHERALUEIDEN KUNNOSSAPITOLUOKITUS	23
8.1. Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS	23
8.1.1. Pääluokat	23
8.1.2. R Rakennetut viheralueet	23
8.1.3. A Avoimet viheralueet	23
8.1.4. M Metsät	24
8.1.5. S Suojelualueet	24
8.1.5. X Maankäytön muutosalueet	24
8.2. Viheralueiden puhtaanapitoluokitus	24
8.2.1. Puhtaanapitoluokituksen soveltaminen hautausmailla	25
8.3. Hautausmaiden luokitus RAMS:n mukaan	25
8.3.1. Rakennetut arvoviheralueet (R1)	25
8.3.2. Toimintaviheralueet	25
8.3.3. Lähimetsät	26
8.3.4. Tarkennukset	26
8.4. Kunnossapidon laatuvaatimukset ja -arviointi	26
8.5. Hautausmaiden kunnossapidon ympäristövaikutukset	27
9 KEHITTÄMISTOIMENPITEET VUOSILLE 2025-2035	28
10 LIITTEET	29
10.1. Hautausmaan käyttösuunnitelma ja ohjeäntö	29
10.2. Kartta hautausmaa-alueiden RAMS-kunnossapitoluokituksesta	29
10.3. Hautausmaan vuosikello	

1 JOHDANTO

Kirkkolainsäädännön uudistukseen sisältyy kirkkojärjestyksen vaatimus hautausmaan hoitosuunnitelman laatimisesta. Hautausmaan hoitosuunnitelmaan sisältyvät hautaustoimen tehtävät ja -tavoitteet, toistuvien ja säännöllisten sekä pitkällä aikavälillä toteutettavien töiden suunnittelu. Hoitosuunnitelmassa otetaan huomioon hautausmaan turvallisuuden seuranta ja kehittäminen. Lisäksi täsmennetään hautojen hoidon vastuunjakoja ja käytänteitä hoitamattomien hautojen osalta. Kirkon keskushallinnon ohjeistuksessa todetaan kunnossapitoluokituksen ja hoitosuunnitelman tarpeellisuus kunnossapitotoimenpiteiden oikein kohdentamisessa sekä kunnossapidon kustannustehokkuuden ja hyväksyttävän kunnossapitotason saavuttamisessa. Hoitosuunnitelmassa on oleellista ottaa huomioon myös ympäristöön liittyvät säädökset. Hoitosuunnitelman toivotaan edistävän hautausmaiden laadukasta kunnossapitoa ja hautausmaiden tarjoamien kulttuuriympäristöjen arvostuksen kasvua.

**Yhteinen maailma, sama matka - armon auringon paisteessa.
Yhteisen strategian arvona on Usko, Toivo, Rakkaus ja Armo.**

Yllä Keminmaan seurakunnassa vuonna 2022 hyväksytty strategia. Hautaustoimea ohjaa seurakunnan yhteisessä strategiassa määritetyt tavoitteet seurakunnan toiminnalle. Hautausmaiden hoitosuunnitelman avulla varmistutaan yhteisen strategian arvojen ja painopisteiden toteutuminen.

Hautausmaan hoitosuunnitelma auttaa selkeyttämään hautausmaaympäristön ja hautapaikkojen hoidon kokonaisuutta ja neuvoo vuosittaiset hoitotoimenpiteet hautausmaiden eri osa-alueille. Hoitosuunnitelmassa määritellään myös seurakunnan ja hautaoikeuden haltijoiden välinen työnjako hautojen hoidossa. Hoitamattomien hautojen osalta määritellään hoitamattomuuden perusteet ja hoitamattomuus, jonka jälkeen suoritetaan Kuulutus -prosessi. Suunnitelman perusteella havainnollistetaan hautausmaiden kunnossapidossa käytettäviä toimintatapoja.

Hautausmaan hoitosuunnitelmalla lisätään hautausmaan kunnossapidon suunnitelmallisuutta. Tässä suunnitelmassa esittelemme tavoitteet ja vaatimukset hoitotöille, sekä otamme kantaa myös kunnossapidon pitkän tähtäimen suunnitteluun, kuten puiden hoitoon, käytävien ja kulkuväylien uusimiseen sekä kastelujärjestelmien uusimiseen. Suunnitelma on apuna sekä kunnossapidon töiden toteutuksessa että urakoinnissa. Hautausmaan kunnossapidon suunnitteluun liittyy lisäksi hautausmaan toimintaa ja kunnossapitoa varten tarvittavien resurssien, kuten koneiden, kaluston sekä tilojen ja käytön suunnittelu.

Hautausmaan hoitosuunnitelma toimii omaisuuden hallintatyökaluna. Hautausmaan hoitosuunnitelma helpottaa myös kunnossapitokustannusten laskentaa sekä kohdentamaan kunnossapitoon käytettäviä määrärahoja kustannustehokkaasti. Suunnitelmassa esitetyt kehittämistoimenpiteet ohjaavat osaltaan hautaustoimen tulevaa kehitystä, määrittäen muun muassa hautausmaiden eri toimintojen ja hautaustapojen kehittämistä.

Hoitosuunnitelmassa selvitetään yleisluontoisesti myös hautausmaan kunnossapitoluokitus, jonka pohjalta pystytään suunnittelemaan hautausmaaympäristön kunnossapitotoimenpiteet järkevästi ja tuloksellisesti. Turvallisuutta käsitellään sekä työntekijöiden työturvallisuuden että hautausmaalla kävijöiden turvallisuuden kannalta. Turvallisuuden seuranta ja kehittäminen perustuvat riskienarviointiin.

Hoitosuunnitelma on laadittu kauttaaltaan Seurakuntapuutarhurit 2023, Hautausmaan hoitosuunnitelman laadintaopas -mukaisesti ja suunnitelmassa käytetty teoria on pääosin peräisin kyseisestä lähteestä.

2 OHJAAVA LAINSÄÄDÄNTÖ JA LUPAKÄYTÄNTÖ

Hautausmaita koskevat monet lait ja asetukset, joista merkittävimpiä ovat hautaustoimilaki, kirkkolaki ja kirkkojärjestys. Opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee hautaustoimea koskevan lainsäädännön. Itä-Suomen aluehallintovirasto (AVI) hoitaa hautaustoimilaissa tarkoitetut lupa-, valvonta- ja kiinteistörekisteritehtävät koko maan alueella. Lisäksi hautausmaan rakentamiseen, kunnossapitoon ja kunnostamiseen liittyvät toimenpiteet voivat edellyttää kunnan viranomaisen myöntämää ympäristö-, rakennus-, toimenpide- tai maisematyölupaa tai museoviranomaisen lausuntoa. Hautausmaa-alueilla otetaan huomioon mahdollinen arkeologinen kulttuuriperintö, kun tehdään esimerkiksi tavallista haudankaivua laajempia putki- ja kaapelikaivantoja.

2.1. HAUTAUSTOIMEN OHJESÄÄNTÖ

Kirkkolain mukaan kaikilla evankelisluterilaisen kirkon seurakunnilla tulee olla oma hautaustoimen ohjesääntönsä. Siinä on tarkemmat toimeenpanoa ja menettelyä koskevat määräykset haudoista, hautakirjanpidosta, haudan hoidolle asetetuista vaatimuksista ja hautamuistomerkkien hyväksymisestä sekä hautausmaalla noudatettavasta järjestyksestä. Seurakunnan hautaustoimen ohjesäännössä huomioidaan hautausmaiden paikalliset ominaispiirteet ja hautauskäytännössä omaksuttu kulttuuri sekä järjestelyiden tarkoituksenmukaisuus.

Hautausmaan käytössä noudatetaan hautausmaakaavaa ja hautausmaan käyttösuunnitelmaa. Kirkkojärjestyksen (657/2023) 3 luvun 57 §:n mukaan: "Hautausmaalle on laadittava hautausmaakaava ja käyttösuunnitelma. Hautausmaakaava on yleiskartta, jota laadittaessa on otettava huomioon varatun alueen maaston luonne, maisemalliset arvot ja seurakunnan taloudellinen kantokyky. Hautausmaan käyttösuunnitelmassa on otettava huomioon hautausmaan eri aikoina perustettujen osien ominaispiirteet ja kulttuurihistorialliset arvot.

HAUTAUSMAAKAAVAAN SISÄLTYY:

KÄYTTÖSUUNNITELMAAN SISÄLTYY:

hautausmaan rajat; ja hauta-alueiden jako;	hautausmaakaavan sanallinen selitys;
hauta-alueiden ja rakennusten sijainti;	määräykset hautausmaan tai sen osan käytöstä yhteen tai useampaan hautausyvytyteen;
liikenteen järjestelyt ja käytävien sijainti;	määräykset hautausmaaston käyttöönottojärjestyksestä;
hautausmaa-alueen kuivatus- ja vesihuoltosuunnitelma sekä jätehuollon järjestelyt.	hautausmaan käytön rajoitukset."

HAUTAUSMAIDEN KUNNOSSAPITO PERUSTUU SEURAAVIIN LAKEIHIN, ASETUKSIIN, SÄÄNTÖIHIN JA OHJEISIIN:

- hautaustoimilaki (457/2003) ja kirkkolaki (652/2023), 3 luku 21–37 §:t
- kirkkojärjestys (657/2023), 3 luku 55–61 §:t
- muinaismuistolaki (295/1963) ja terveydensuojeluasetus (1280/1994), 7. luku, 39–42 §
- järjestyslaki (612/2003) ja jätelaki (646/2011)
- ympäristönsuojelulaki (527/2014) ja maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)
- vesilaki (587/2011) ja hautaustoimen ohjesääntö
- hautausmaakaava ja hautausmaan käyttösuunnitelma
- seurakunnan ja seurakuntayhtymän strategia ja kirkon ympäristödiplomi
- sekä kunnan yleis- ja asemakaavat sekä ympäristö-, rakennus-, toimenpide- ja maisematyöluvat

2.2. HAUTAUSMAIDEN KULTTUURIYMPÄRISTÖN VAALIMINEN

Kirkollisten rakennusten suojelusta on säännöksiä sekä evankelisluterilaista kirkkoa koskevassa kirkkolaissa (652/2023) että laissa ortodoksisesta kirkosta (985/2006). Suojelulainsäädännön tarkoitus on varmistaa, että kirkollisia rakennuksia hoidetaan ja korjataan asianmukaisella tavalla.

Kirkkolain mukaan kaikki ennen vuotta 1917 rakennetut evankelisluterilaiset kirkolliset rakennukset kiinteine sisustuksineen ja taideteoksineen ovat suojeltuja. Kirkkolain suojelusäännöksiä sovelletaan myös kirkkopihaan, sen ja hautausmaan aitaan ja porttiin sekä sankarihautausmaahan. Myös vuoden 1917 jälkeen rakennettu kirkollinen rakennus voidaan suojella. Suojelusta kirkkolailla päättää Kirkkohallitus.

Kirkkorakennuksille, kirkkopihoille ja hautausmaille on usein annettu suojelumerkintöjä ja -määräyksiä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa. Suuri osa kirkkojen ympäristöistä on valtakunnallisesti arvokkaita eli valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY). Ne on julkaistu osoitteessa www.rky.fi.

Kirkoissa ja niiden ympäristöissä voi olla muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kohteita. Muinaismuistolaki rauhoittaa esihistoriallisten kohteiden lisäksi historiallisen ajan hautausten ja kirkollisen toiminnan jäännöksiä. Rauhoituksen piiriin luetaan myös kirkkomaahan liittyvien rakennusten ja rakenteiden kuten vanhojen kiviaitojen, porttihuoneiden, tapulien, luuhuoneiden ja hautakappelien jäännöksiä. Muinaismuistokohteet otetaan huomioon muun muassa kaivutöiden (sähköjohdot yms.) yhteydessä. Museovirastoon otetaan yhteyttä aina kun kaivu- ja rakennustöitä tehdään muinaismuistojen välittömässä läheisyydessä.

Kulttuuriperinnön vaaliminen on ollut osa seurakuntien toimintaa, ja tehtävää hoidetaan myös tulevaisuudessa. Keminmaan seurakunnalla on kulttuurihistoriallisesti merkittävää omaisuutta ovat Vanha kirkko ja Uusi kirkko. Molemmat kirkot ovat ikänsä puolesta suojeltuja kirkkolailla. Vanha kirkko on myös muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäännös. Tämän lisäksi Keminmaan seurakunnalla on vaalittavana myös muita kulttuuri- ja historiallisia arvoja. Vanha kirkko, Uusi kirkko, Vanha pappila, Väentupa, Museo, Museon hirsilato, Uuden kirkon varasto ja autotalli sijaitsevat Kemijoen jokivarsiasutus ja kirkkomaisemat -nimisessä valtakunnallisesti merkittävässä rakennetussa kulttuuriympäristössä. Myös Uusi pappila, grillikota ja pappilan jätekatos ovat ko. alueen rajalla.

2.3. TARKENNUKSIA SUOJELULAINSÄÄDÄNTÖÖN

KIRKKOPIHA

Vanhat hautausmaat ovat yleensä kirkon piha-alueella, nuoremmat hautausmaat on sijoitettu siitä erilleen. Jos kirkkopihaa muutetaan olennaisesti, laki velvoittaa seurakuntaa pyytämään Museoviraston lausunnon. Samoin toimitaan, jos kyse on kirkkopihan tai hautausmaan aidan tai portin tai sankarihautausmaan olennaisesta muuttamisesta. Tässä yhteydessä olennaisella muuttamisella voidaan tarkoittaa esimerkiksi alueen ilmeen muuttamista alkuperäisestä sommitelmasta poiketen. Muun muassa reunakivien poisto kirkkopihassa sijaitsevalta historiallisesti arvokkaalta hauta-alueelta voi olla olennainen muutos. Sen sijaan kasvillisuusalueen muutos, kuten puun kaataminen, ei ole olennainen muutos, jos poistettu kasvillisuus uusitaan. Lainsäädäntö on uudistumassa, joten jatkossa asia huomioidaan kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaan.

HAUTAMUISTOMERKIT

Seurakunnan hoitamalla hautausmaalla sijaitsevia yksittäisiä hautamuistomerkkejä eivät koske lakien suojelusäännökset. Haudalle sijoitettua muistomerkkiä ei saa poistaa ilman seurakunnan eli hautausmaan ylläpitäjän suostumusta. Haudan hoidosta vastaa hautaoikeuden haltija – seurakunnan tehtävänä on huolehtia

hautausmaiden yleisten alueiden, kuten käytävien, puiden, pensaiden ja yhteismuistomerkkien hoidosta. Haltijattomat, hoitamattomat hautamuistomerkit voivat joutua poistettaviksi, ellei seurakunta toisin päättä.

PUUSTO

Monen kirkkoympäristön ja hautausmaan puusto on ikääntynyt ja uusiminen edellyttää pitkäjänteistä suunnittelua ja puuston varovaista uudistamista. Yleensä asemakaava-alueella ja toisinaan yleiskaava-alueella puiden kaatamiseen tarvitaan maankäyttö- ja rakennuslain mukainen, kunnan myöntämä maisematyölupa.

MUINAISET HAUTAPAIKAT

Joskus hautausmaa voi jäädä hoidon ulkopuolelle. Muinaiset hautapaikat, jotka eivät ole seurakunnan ja seurakuntayhtymän hoidossa olevalla hautausmaalla, ovat muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Lisäksi sellaisia ovat pakanuuden aikaiset haudat ja kalmistot, myös sellaiset, joista maan pinnalla ei ole merkkejä.

2.4. KEMINMAAN SEURAKUNNAN SUOJELUKOhteet

2.4.1. KEMINMAAN UUSI KIRKKO

Arkkitehti Johan Carl Ludvig Engelin suunnittelema usklassinen Uusi kirkko on seurakunnan viides kirkko ja se on valmistunut vuonna 1827. Rakennustyön urakoi rakennusmestari Erik Korpp ja se valmistui neljässä vuodessa. Rahat kirkon rakentamiseen saatiin keisari Aleksanteri I:ltä, joka oli tuolloin kirkkoherrana toimineen Matias Castrénin tuttava.

Kemin kirkonmäellä seisoj Uuden kirkon valmistumisen aikana kolme kivikirkkoa: keskiaikainen Pyhän Mikaelin kirkko, 1700-luvun viimeisinä vuosina rakennettu "keskimmäinen kirkko", ja Engelin piirtämä uusi, keltaiseksi rapattu kirkko.

Istumapaikkoja Uudessa kirkossa on noin 750. Urut ovat 29-äänikertaiset mekaaniset. Ne on valmistanut Urkurakentamo Tuomi vuonna 1975. Altaritaulu on oululaisen J.G. Hedmanin maalaama "Jeesus ristillä". Uuden kirkon pihamaassa sijaitsee sankarihautausmaa ja sieltä löytyy myös vapaussodan aikana kaatuneiden muistomerkki.

2.4.2. PYHÄN MIKAELIN KIRKKO

Keminmaan Vanha kirkko on yksi Pohjois-Suomen suosituimmista matkailukohteista. Vanha kirkko on keskiaikaisen kirkkoarkkitehtuurin luomus. Se on rakennettu luonnonkivistä. Harvaan asutulla ja varsin laajalla Kemin Lapin alueella kirkko oli aikanaan keskeisin temppeli. 1300-luvun alussa perustetun seurakunnan aikaisemmat kaksi kirkkoa olivat puurakenteisia ja sijaitsivat lähempänä Perämerta. Nämä pyhätöt eivät saaneet olla rauhassa vainolaisilta ja lopulta niiden kohtaloksi koituivat tuhoiset tulipalot.

Pyhän Mikaelin mukaan nimetyn kirkon paksujen seinien sisällä on eteläreunassa eteinen eli asehuone ja sen vastakkaisella puolella sakasti. Itse kirkkosalissa voi kokea satojen vuosien takaa huokuvan hiljaisuutta ja rauhaa. Kirkon kattomaalaukset esittävät Kristuksen kärsimyshistoriaa; ne ovat peräisin vuodelta 1650. Seinillä olevat pyhimysten kuvat, kastemalja ja vihkivesiastia ovat katoliselta ajalta. Asehuoneessa sijaitsevat ruumispaarit ja jalkapuu sekä kirkon sisällä oleva mustapenkki muistuttavat vanhasta seurakuntaperinteestä. Keminmaan Vanhan kirkon kuuluisuus perustuu paljolti luterilaiseen pappiin, Nikolaus Rungiukseen, joka toimi 30-vuotisen sodan aikana Kemin kirkkoherrana. Nikolaus Rungius kuoli vuonna 1629 ja hänet haudattiin kirkon kuoriin lattian alle, niin kuin monet muutkin hänen aikalaisensa. Rungiuksen lahoamaton ruumis on edelleenkin nähtävänä kirkon tiloissa. Rungiuksen väitetään sanoneen: Jos minun sanani eivät ole tosia, niin

ruumiini mätänee, mutta jos ne ovat tosia, niin se ei mätäne. Nikolaus Rungiuksen julistuksen totuuden voi käydä toteamassa Pyhän Mikaelin kirkossa Kemijoen törmällä.

Tiedot 1700-luvulta ilmoittavat rakennusajaksi vuoden 1520, ja tämän vuoden tienoota onkin tutkimuksessa pidetty kirkon rakennusajankohtana. Vuonna 2003 tehty laaja puulustotutkimus on kuitenkin muuttanut tilanteen ja vuosi 1520 voikin tarkoittaa kirkon rakentamispäätöksen aikaa. Sakaristo muurattiin noin vuonna 1530 perustuksesta vesikaton huippuun ja runkokuone vesikattoinen 1550-luvun alussa, ehkä jonakin kesistä 1551–1553. Nykyinen asehuone rakennettiin noin vuonna 1660. (Markus Hiekkänen). Kirkkoa on 1800-luvulla käytetty ruumishuoneena ja talvihautana. Sen kunto pääsi pahoin rapistumaan. Vuonna 1957 kirkko kunnostettiin perusteellisesti ja kalustus uusittiin.

2.5. KIRKON YMPÄRISTÖDIPLOMI

Kirkon omaa ympäristöjärjestelmää, ympäristödiplomia, on käytetty seurakunnissa vuodesta 2001 lähtien ympäristövastuun kantamisen välineenä. Ympäristöjärjestelmällä sidotaan ympäristöasiat osaksi seurakunnan ja seurakuntayhtymän toimintaa. Seurakuntien omat strategiat vaikuttavat myös hautausmaiden kehittämiseen ja kunnossapitoon. Kirkon ympäristödiplomin avulla seurakunta voi parantaa ympäristöasioiden hoidon tasoa ja tehostaa toimintaansa.

Ympäristöjärjestelmän keskeisin tavoite on ohjata seurakuntalaisia ympäristövastuulliseen ajatteluun ja toimintaan. Ympäristödiplomi haastaa myös seurakunnan työntekijät ymmärtämään ympäristöasiat osana jokaista toimintaa. Ympäristödiplomi asettaa tavoitteita ympäristöhaittojen vähentämiseksi, organisoi tehtäviä sekä niiden seurantaan tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ympäristödiplomi edellyttää kaikilta diploma hakevilta samojen minimikriteerien täyttämistä. Vähimmäisvaatimukset toteutuvat hautausmaiden osalta, kun hautausmaille tehdään ympäristöselvitys, laaditaan tai päivitetään hoito-ohjeet tai niiden ympäristöosat, koulutetaan työntekijöitä ja ohjataan omaisia ympäristöasioissa ja järjestetään jätehuolto asianmukaisesti. Lisäksi hautausmailla noudatetaan kunnan jätehuoltomääräyksiä ja ympäristönsuojelumääräyksiä.

Ilmastonmuutoksen vaikutukset tulevat näkymään myös hautausmaan hoidon haasteina. Ilmaston ennustetaan muuttuvan siten, että kevät ja kesä alkavat aikaisemmin ja ne ovat hieman lämpimämpiä. Keväällä ja kesällä tulevat pitkät kuivat jaksot, hallaton kausi pitenee, mutta hallat ovat ajoittain ankaria. Syksy ja talvi alkavat myöhemmin sekä selvästi lauhempana. Syksyisin ja talvisin on runsaasti sateita. Lyhyitä kovia pakkasjaksoja tulee satunnaisesti ja lumettomuus yleistyy. Maa voi routaantua syvältä lumen puutteen takia. Talvehtimisongelmat tulevat lisääntymään varsinkin lumettomilla alueilla. Kasvintuhoojat ja -taudit tulevat lisääntymään, ja sen myötä kasvien perusterveys sekä oikeiden kasvien valinta tulee entistä tärkeämmäksi. Paitsi taudit ja tuholaiset myös rikkakasvit tulevat lisääntymään kiihtyvällä tahdilla, kun kasvuolosuhteet muuttuvat leudompina talvien myötä otollisemmiksi.

Keminmaan seurakunta aloittaa ympäristödiplomin valmistelun vuonna 2026.

Alla lueteltuna ympäristödiplomin mukaisia hautausmaan kunnossapidon toimintaperiaatteita. Hautausmaiden ympäristövaikutuksia seurataan muun muassa kasteluveden kulutuksella, kasteluveden laadun seurannalla, pohjavesitutkimuksilla, kasvualustan maa-analyysillä, kasvinsuojelutoimenpiteiden määrällä sekä polttoaine-, lannoite- ja jätemääriä seuraamalla.

Hautausmaillamme noudatetaan seuraavia periaatteita:

- Tunnistetaan, poistetaan ja hävitetään haitalliset vieraslajit asianmukaisesti
- Hankitaan kotimaassa ja mieluiten lähellä tuotettuja kasveja ja muita kunnossapidon materiaaleja
- Käytetään ympäristövaikutuksiltaan vähiten haittaavia tuotteita
- Vältetään kemikaalien käyttöä
- Torjutaan liukkautta sepelillä
- Hävitetään rikkakasvit mekaanisesti
- Käytetään pienkoneissa pienkonebensiniä
- Lajitellaan hautausmailla syntyneet jätteet huolellisesti ja opastetaan hautuumaan käyttäjiä lajitteluun
- Kehitetään ja kunnossapidetään hautausmaita osana laajempaa viherverkostoa

3 HAUTAUSTOIMEN ESITTELY

Hautatoimen ydintehtävänä on huolehtia lakisääteisistä vainajien hautaamiseen ja säilyttämisestä liittyvistä toimenpiteistä, hautausmaiden hoidosta ja tarvittavien resurssien ylläpidosta ja uudistamisesta.

Hautaustoimi on seurakunnalle annettu lakisääteinen tehtävä, jonka hoitamiseksi se saa valtionrahoitusta valtiolta.

Hautaustoimen kulut pyritään kattamaan valtionrahoituksella ja hautauksesta perittävillä maksuilla. Hautaustointa hoidetaan kirkkovaltuuston 11.12.2023 vahvistaman Hautaustoimen ohjesäännön mukaan.

3.1. HAUTAUSTOIMEN TEHTÄVÄ JA TAVOITTEET

Hautaustoimen perustehtäviä ovat hautaaminen, hautarekisterin ylläpito, hautausmaiden kunnossapito sekä vahtimestari- ja seurakuntamestarityöt hautausmaalla. Näitä töitä ovat esimerkiksi haudalle saatot ja urnanlaskut. Hautaustoimi huolehtii myös riittävästä hautapaikkavarannosta, eli että jokaiselle kuntalaiselle on hautapaikka. Hautausmaan kulttuuriperinnön vaaliminen on myös yksi hautaustoimen tärkeimmistä tehtävistä. Hautaustoimeen Keminmaan seurakunnassa kuuluu hautausmaa, hautaaminen ja vainajasäilytys. Lisäksi Keminmaan seurakunnalla sopimushautojen hoitoa varten hautainhoitorahasto. Hautainhoitorahastoa hoidetaan kirkkovaltuuston 11.12.2023 vahvistamien Hautainhoitorahaston sääntöjen mukaan.

Hautausmaiden hyvän kunnon ylläpitämiseksi tarvitaan jatkuvaa ja suunnitelmallista kunnossapitoa. Tavoitteena on luoda puitteet asianmukaiselle ja vainajan muistoa kunnioittavalle hautaan siunaamiselle, hautaamiselle ja muistamiselle. Hautaustoimi palvelee omaisia ja hautausmaalla kävijöitä kaikissa hautaustoimeen liittyvissä asioissa. Hautaustoimi edustaa näkyvää osaa seurakunnan toiminnasta ja tulee siten lähelle ihmistä.

Hautaustoimen keskeiset tavoitteet 2026 toimintasuunnitelmassa:

ARVOSTAMME KUNNIAKASTA HISTORIAAMME

- Hautausmaan yleisilme pidetään siistinä ja turvallisena
- Kausi- ja kesätyöntekijöiden määrän oikea mitoittaminen
- Noudatamme hyväksyttyä hautausmaan hoitosuunnitelmaa
- Järjestetään kesällä opastettuja hautausmaakierroksia Kallinkankaan hautausmaalla ja Vanhan kirkon hautausmaalla

TALOUS TASAPAINOON

- Hautapaikkamaksuja ja hautauspalvelu maksuja tarkastellaan vuosittain
- Tavoitteena on kirkkohallituksen suosituksen mukaisesti saada katettua 50 % koko hautaustoimen kustannuksista maksutuotoilla
- Hautaustoimen kulurakennetta kevennetään: Määräaikaisten työntekijöiden tarpeen tarkka kartoittaminen ja mahdollisesti hoitotason lasku
- Tiukka budjettikuri

HAUTAUSTOIMEN TOTEUTTAMINEN LAIN JA OHJESÄÄNTÖJEN MUKAISESTI

- Hoitamattomien hautojen hallintaanottoprosessi uuden alueen II ja IV-alueilla viedään loppuun ja hautamuistomerkkejä seurakunnalle palautuneista haudoista aletaan poistamaa
- Kartoitetaan haudat, joilla hallinta-aika on jo päättynyt ja niiden osalta aloitetaan kuulusmenettely

3.2. HAUTAOIKEUS

Hautaoikeus luovutetaan kerrallaan 40 vuodeksi. Määräys ei vaikuta vanhoja ainaishautoja koskeviin oikeuksiin. Seurakunta antaa mahdollisuuden jatkaa määräaikaisten hautojen hallinta-aikaa hallinta-ajan ollessa päättymässä, ellei määräajan jatkamiselle ole hautausmaan tarkoituksenmukaisesta ylläpidosta aiheutuvaa estettä.

Hautapaikkoja luovutetaan vain kuolemantapauksen yhteydessä. Vainajan paikan lisäksi saa ostaa yhden hautapaikan (yhteensä 2–4 hautasijaa). Muistolehdossa/tuhkan sirottelualueella vainajan omaisille ei muodostu oikeuksia tiettyyn paikkaan.

Jos seurakunnalle määräajan päättymisen jälkeen palautunutta hautaa ei ole ehditty luovuttaa uudelleen, on aiemmin kyseessä olevaan hautaan hautaoikeuden omaavilla henkilöillä mahdollisuus lunastaa hauta ilman kuolemantapausta.

HAUTAAMISJÄRJESTYS

Haudattaessa aikaisemmin lunastettuun hautaan on hautausjärjestelyistä huolehtivan esitettävä tarvittaessa ensisijaisten oikeudenomistajien suostumus asiaan sekä sukuselvitys, Mikäli ei ole sopimusta, keitä hautaan voidaan haudata, noudatetaan kirkkolain mukaista hautausjärjestystä.

TODISTUS HAUTAOIKEUDESTA

Hautaoikeuden haltijalle, tai jos haltijaa ei sovittu hautausasiaa hoitavalle henkilölle, annetaan todistus, jossa on tiedot haudan sijainnista, hautaoikeuden voimassaoloajasta ja hautaoikeuden haltijasta sekä, jos siitä on sovittu, keitä hautaan voidaan haudata.

3.3. HAUTA

Hauta on yhden tai useamman vainajan hautaamista varten varattu maa-alue hautausmaalla. Hauta sisältää yhden tai useamman vierekkäisen hautapaikan ja kukin hautapaikka yhden tai useamman päällekkäisen hautasijan. Jos hautausmaa tai sen osa on käyttösuunnitelmassa osoitettu kerros- eli syvähautaukseen ja maan laatu sen sallii, voidaan hautaan haudata kaksi tai useampia arkkuja päällekkäin. Tällöin arkkuhaudan terveydensuojeluasetuksen mukaiseen vähimmäissyvyyteen lisätään 0,6 metriä arkku kohden.

Urnahaudan vähimmäissyvyys on 1,1 metriä. Tämä ei kuitenkaan koske ilman urnaa haudattavaa tuhkaa. Arkkuhautasijaa voidaan käyttää urnahautaukseen siten, että asiasta tehdään merkintä seurakunnan hautakirjanpitoon. Samaan arkkupaikkaan voidaan haudata useampi urna. Uurnia voidaan haudata päällekkäin tilan salliessa. Arkkusijan käyttö urnahautaukseen ei rajoita haudan käyttöä arkkuhautaukseen myöhemmin.

Samaa arkkuhautasijaa saa käyttää aikaisintaan 25 vuoden kuluttua edellisestä hautaamisesta. Samaa urnahautasijaa saa käyttää aikaisintaan 15 vuoden kuluttua edellisestä hautaamisesta. Muistolehdossa/tuhkan sirottelualueella ei ole näkyvästi merkittyjä hautasijoja eikä yksityisiä muistomerkkejä. Vainajien muistaminen tapahtuu hauta-alueen yhteismuistomerkillä. Hautapaikkaa ei myöhemmin osoiteta omaisille. Hautausmaalla on alue, joka on tarkoitettu joukkotuhon uhrien hautaamiseksi yhteishautaan.

4 KEMINMAAN SEURAKUNNAN HAUTAUSMAAT

Esittelyssä viitataan rinnakkaisiin asiakirjoihin, joissa on esitetty tarkemmat taustatiedot hautausmaihin liittyen. Tällaisia viitattavia asiakirjoja ovat muun muassa hautaustoimen ohjesääntö, hautausmaakaava ja kaavakartta, hautausmaan käyttösuunnitelma sekä mahdolliset hautausmaan inventointiraportit.

4.1. KALLINKANKAAN HAUTAUSMAA

Kallinkankaan hautausmaa on Keminmaan seurakunnan ainoa edelleen käytössä oleva hautausmaa. Hautausmaa on luonteeltaan metsähautausmaa, jonka maasto on pääasiassa männikkökangasta ja kuntaa. Alueen kasvillisuus muodostuu pääosin sammalkuntasta ja pallonurmesta. Erityisesti metsäalueilla (VH I – UH IV) kasvaa mm. puolukkaa, mustikkaa, kuusia ja mäntyjä sekä muutama satunnainen pihlaja.

Hautausmaata on laajennettu vuosien mittaan muutamia kertoja ja nykyisin sen pinta-ala on noin 7,05 hehtaaria. Hautausmaa otettiin käyttöön virallisesti vuonna 1873. Kuitenkin ensimmäinen hautaus suoritettiin jo vuonna 1866, sillä aiemmin käytössä olleen Pyhän Mikaelin kirkon hautausmaan käyttökapasiteetti oli tullut täyteen.

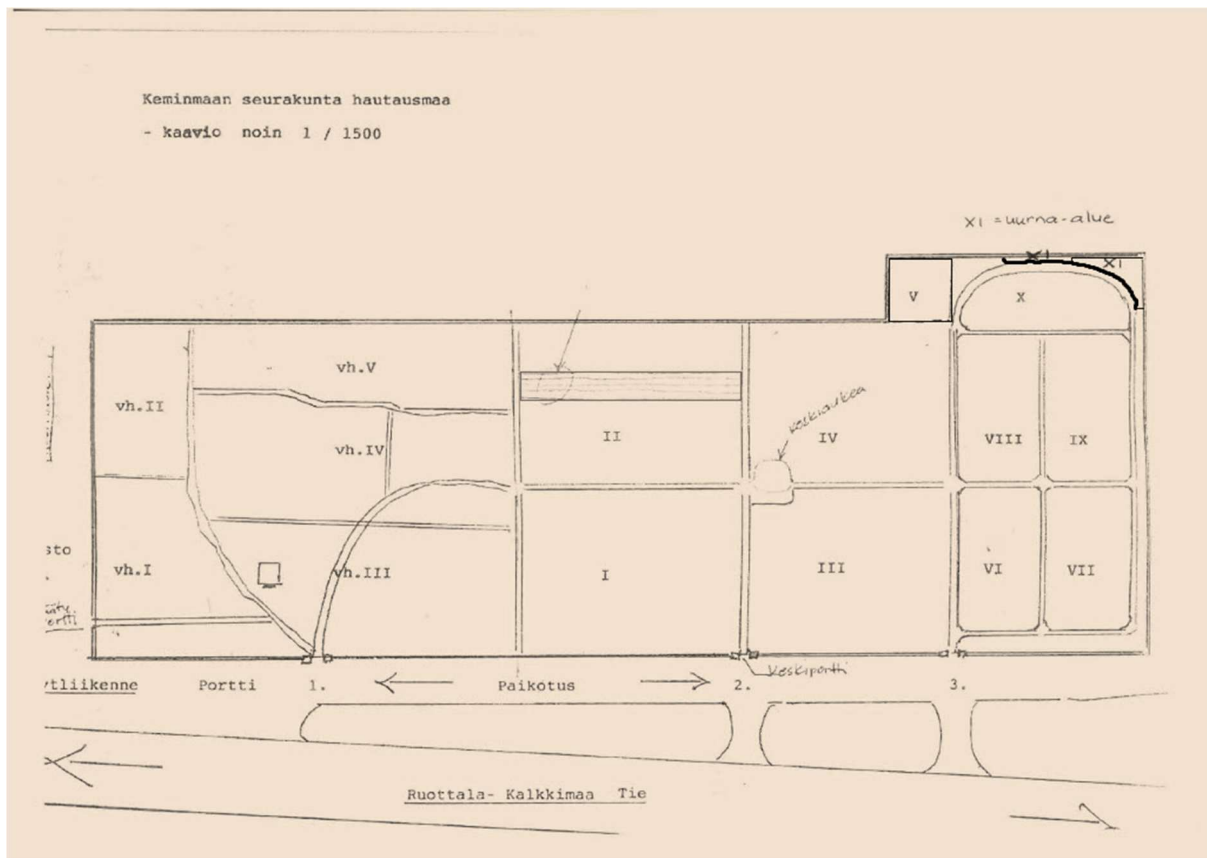
Hautausmaa sijaitsee osoitteessa Kallinkankaantie 131, 94400 Keminmaa (kiinteistötunnus 241–404–82–1).

Hautausmaa on jaettu kahteen osaan, joita ovat Vanha hautausmaa (VH) ja Uusi hautausmaa (UH). Vanha hautausmaa on osastoitu osastoihin I – V ja vastaavasti Uusi hautausmaa on osastoitu osastoihin I – XI. Hautausmaa on kauttaaltaan ympäröity kiviaidalla ja kulku tapahtuu neljästä eri portista; Vanhan hautausmaan puolella sijaitsevat I Portti (vain huoltoajo) sekä sivuportti kiviaidan eteläpäädyssä. Uuden hautausmaan puolella sijaitsee Keskiportti sekä III Portti. Hautausmaalla on osoitettu erilliset alueet tuhkan sirottelulle (VH II) ja yhteismuistomerkki muualle haudattujen muistoksi (UH IV) Samalla tontilla, sivuportin läheisyydessä kiviaidan ulkopuolella, sijaitsee hautausmaan huoltorakennus, jossa ovat konehalli, pesuhalli ja henkilökunnan sosiaalitilat. Lisäksi I-portin läheisyydessä aitojen sisäpuolella sijaitsee pieni varastorakennus.

Hautausmaan sisällä vanhan hautausmaan lohkon II yläosassa sijaitsee myös 16.11.2025 käyttöön otettu tuhkien sirottelualue. Tähän voidaan sirotella vainajan tuhkat ilman erillistä hautapaikkamaksua. Omaisilla on mahdollista tilata seurakunnalta maksua vastaan alueella sijaitsevalle muistomerkillä sirotellun vainajan nimikyltti, josta ilmenee nimen lisäksi synnyin- ja kuolinaika. Sirottelualueelle sirottelun tekee seurakunnan työntekijä eikä sirottelussa saa olla omaisia läsnä. Vainajien muistaminen tapahtuu alueella sijaitsevan muistomerkin yhteydessä. Muistomerkiltä löytyy kivipöytä, jonka päälle voi laskea kynttilän ja kesäisin muistomerkin edessä on muovisia maljakoita leikkokukille. Muualle kuin muistomerkillä viedyt kukat tai kynttilät poistetaan välittömästi seurakunnan toimesta.

Kallinkankaan hautausmaalla on tällä hetkellä noin 4630 hautaa.

Hautausmaalla on jätteenkeräyspisteitä porteilla sekä työkalupisteiden luona tai lähellä niitä. Hautausmaan sisällä keräyspisteet ovat sekajätteelle, maatuvalle jätteelle, pahville sekä metallille. Huoltorakennuksella keräyspisteet ovat pakkausmuoville, energiajätteelle, maatuvalle jätteelle, lasille, metallille ja sekajätteelle.

Kallinkankaan hautausmaan kartta

4.2. TUNNUKSETON HAUTA-ALUE

Seurakunta osoittaa pyynnöstä hautasijan erilliseltä tunnustuksettomalta hauta-alueelta, joka sijaitsee Kemin seurakunnan Paattionlehdon hautausmaalla. Kemin seurakunnan ylläpitämällä tunnustuksettomalla hauta-alueella noudatetaan Kemin seurakunnan hautaustoimen ohjesääntöä ja muita hautaustointa koskevia määräyksiä.

4.3. KEMINMAAN SANKARIHAUTAUSMAA

Sijaitsee Uuden kirkon kirkkomaalla. Kirkon edustalle on siunattu 71 sankarivainajaa, joista yksi on lotta, lisäksi Kallinkankaan hautausmaan perhehaudoissa lepää 9 sankarivainajaa (Sankarihautausmaat 2024). Sankarihautausmaalla sijaitsee sankarihautojen muistomerkki, joka paljastettiin heinäkuussa 1954 ja vapaussodan muistomerkki vuodelta 1920.

“Keminmaan uuden kirkon luoteispuolella on pieni, avoin niitty. Niittyalue on todennäköisesti ollut tallauksen ja niiton kohteena varsin pitkään. Uuden kirkon edustalla, sankarihautausmaan vieressä sijaitsee myös pieni edustava ketolaikku hoitonurmen keskellä. Tällä kedolla kasvaa erityisen runsaana alueellisesti uhanalainen tunturinurmikka”.

-Perinnemaisema 2011: Keminmaan kirkkojen ympäristö, Tanja Siippainen.

4.4. PYHÄN MIKAELIN KIRKON HAUTAUSMAA

Sijaitsee Pyhän Mikaelin kirkon varsinaisella kirkkomaalla. Pyhän Mikaelin kirkko on valmistunut arviolta 1530-luvulla, jonka myötä myös kirkkopiha on otettu hautauskäyttöön. Vainajia on kirkkomaan lisäksi haudattu kirkon lattian alle tietävästi 1817-luvulle saakka vaikkakin se kiellettiin 1770-luvulla. Erinäisiä muutoksia kirkkoon on

tehty 1660-luvulle saakka. Hautausmaan pinta-ala on noin 0,75 ha. Hautausmaalla sijaitsee myös Snellmanin suvun kantaisän Hans Snellmanin hauta. Snellmanin sukuyhdistys on pystyttänyt haudalle muistomerkin vuonna 1975.

*“Kirkkoja ympäröivät perinnemaisemat on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaiksi perinnebiotoopeiksi. Perinnebiotoopit liittyvät saumattomasti alueenkulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten muodostamaan kokonaisuuteen ja täydentävät alueen maisemallisia arvoja. Alueen perinnebiotoopeilla elää arvokasta perinnemaisemien lajistoa. Huomionarvoisimmat kasvilajit ovat erittäin uhanalainen ketokatkerö (*Gentiana campestris*), valtakunnallisesti uhanalainen keltamatara (*Galium verum*) ja alueellisesti uhanalainen tunturinurmikka (*Poa alpina*). Alueella elää myös silmälläpidettäväksi luokiteltuja perinnebiotooppien kasveja, kuten ketonoidanlukko (*Botrychium lunaria*) ja kissankäpälä (*Antennaria dioica*). Alueen muuhun lajistoon kuuluvat mm. pulskaneilikka, ahopukinjuuri, ahomansikka ja pikkulaukku, metsäkurjenpolvi, kultapiisku, ahomatara, kangasmaitikka, metsäapila, koiranputki, tuoksusimake, metsälauha, nurmirölli, kissankello, siankärsämo, päivänkakkara ja kannusruoho. Myös vanhan kirkon muurien sisäpuolella vanhan kirkkotarhan alueella kasvaa arvokasta ja näyttävää lajistoa.”*

-Perinnemaisema 2011: Keminmaan kirkkojen ympäristö, Tanja Siippainen.

Vanhan kirkon kirkkopiha. Kuvaaja: Saija Hannuniemi @sahannu_kuvia

4.5. VALMARINNIEMEN HAUTAUSMAA

Valmarinniemi on kulttuurihistoriallisesti ja koko Suomen kirkolliselle historialle merkittävä alue. Valmarinniemen kirkkojen ja hautausmaan sijainti on selvitetty 1980-luvulla Pentti Koivusen johtamissa kaivauksissa. Kävi ilmi, että alueella sijaitsi ensimmäinen kirkko jo 1300-luvulla, jonka jälkeen niemellä on ollut vielä toinenkin kirkko. Alueen hautausmaa ei ole ollut hautauskäytössä yli 100 vuoteen, ja se on katsottu lakkautetuksi. Alueen omistus ja ylläpitovastuu on siirtynyt maakauppojen myötä Keminmaan kunnalle, joten alueen puistomaisesta siisteydestä vastaa kunta. Niemen historiaa ja arvoa kunnioittaen Keminmaan seurakunta perusti paikalle muistomerkin ja opastekyltin, jossa kerrotaan alueen historiasta ja hautausmaasta.

5 HAUTAUKSEEN LIITTYVÄT TOIMINTATAVAT

5.1. HAUTAUKSEN YHTEYDESSÄ TEHTÄVÄT TYÖT

HAUTAAMINEN

Hautaamisen ajasta on sovittava, viimeistään 5 työpäivää ennen toimitusta. Talvikaudella tieto hautaamisen ajankohdasta olisi hyvä tietää jo 2 viikkoa ennen. Hauta kaivetaan hautakartan määräämään paikkaan.

Kaivannon koko määräytyy hautaa tukevan kehikon koon mukaan eli 100x240cm.

Haudalla olevat hautamuistomerkit on hautaoikeuden haltijan kustannuksella siirrettävä syrjään ja hautauksen jälkeen asetettava paikoilleen siten, että muistomerkki ei vaaranna turvallisuutta.

Syvähauta-alueella arkkuhautapaikan ensimmäinen haudaus tapahtuu aina alempaan hautasijaan, ellei siihen ole paikan maa- tai kallioperästä johtuvaa estettä.

Ruumis on haudattava helposti maatuvaan arkussa. Tuhka on haudattava helposti maatuvaan uurnassa tai ilman uurnaa. Haudan avaamisesta ja peittämisestä huolehtii seurakunta. Omaiset voivat peittää hautaa arkun verran siunaustilaisuudessa, mutta haudan peittämisestä kokonaisuudessaan huolehtii haudankaivaja.

Omaisten on huolehdittava haudalle laskettujen kukkalaitteiden poistamisesta kesäaikaan 14 päivän ja talviaikaan 30 päivän kuluessa, jonka jälkeen seurakunnalla on oikeus poistaa ne.

TILAPÄISEN HAITAN AIHEUTUMINEN

Haudan kaivuun esteenä ei ole tilapäinen haitta viereisille haudoille. Haudasta nouseva maa-aines kasataan haudan lähelle sopivaksi katsottuun paikkaan, jossa se ei tuota haittaa hautaustoimitukselle.

AIEMMAN VAINAJAN JÄÄNNÖSTEN KANSSA TOIMIMINEN

Haudan kaivamisen aikana esille tulevat aikaisemmin haudatun vainajan jäännökset suojataan ja sen jälkeen peitetään kaivannon pohjalle. Jos hautaa avattaessa esille tulee maatumaton arkku tai vainaja, haudan kaivuu keskeytetään, kaivanto peitetään ja hautausjärjestelyistä huolehtivan henkilön kanssa sovitaan muu hautasija.

5.2. RUUMIIN JA TUHKAN KÄSITTELY, SÄILYTTÄMINEN JA KULJETTAMINEN

Vainajan ruumiin vastaanottaminen hautaan siunattavaksi, haudattavaksi tai tuhkattavaksi edellyttää hautauslupaa tai kuolinsyyselvitystä. Tarvittaessa seurakunta toimittaa hautausluvan edelleen hautausmaan tai krematorion ylläpitäjälle.

Ruumis säilytetään ennen hautaamista suljetussa arkussa vainajien säilytystilassa, jonne sivullisilla ei ole vapaata pääsyä. Arkkuun merkitään vainajan nimi. Tilan käyttäjät huolehtivat vainajien tietojen kirjaamisesta seurakunnan erikseen määräämällä tavalla. Terveysturvallisuus- tai muusta syystä tai omaisten pyynnöstä ruumis voidaan siirtää hautaan ennen siunaamista. Tällöin hauta peitetään viipymättä vähintään arkun korkeudelta.

5.3. HAUDATUN RUUMIIN TAI TUHKAN SIIRTO

Haudatun ruumiin tai tuhkan saa siirtää toiseen hautaan vain, jos Aluehallintovirasto erityisen painavista syistä on myöntänyt siihen luvan. Haudatun ruumiin siirtäminen edellyttää lisäksi kunnan terveydensuojeluviranomaisen myöntämän luvan. Mainitut päätökset on ennen siirron valmistelua toimitettava tiedoksi seurakunnalle.

5.4. HAUTAKIRJANPITO

Hautarekisteriin merkitään hautaustoimilain 12 §:ssä edellytettyjen tietojen lisäksi hautaoikeuden haltijan nimi, mikäli se on ilmoitettu seurakunnalle, hänen postiosoitteensa sekä hautaoikeuden voimassaoloaika.

Hautarekisteriin merkitään mahdollinen hautaa luovutettaessa tehty sopimus hautaoikeuden haltijasta sekä siitä, keitä haudaan voidaan haudata. Rekisteriin kuuluu vain vuoden kuluessa haudan alkuperäisestä luovutuksesta tehty sopimus, perheen tai suvun myöhemmin tekemät keskinäiset hautaoikeutta koskevat sopimukset eivät kuulu seurakunnan valvottaviksi.

5.5. HAUTAMUISTOMERKIT

Haudalle saa sijoittaa hautausmaan käyttösuunnitelman tai seurakunnan hyväksymien muistomerkkiohjeiden mukaisen muistomerkin. Niiden vastaisesta muistomerkistä on laadittava suunnitelma, jonka hyväksymistä on haettava seurakunnalta ennen muistomerkin valmistamista. Muistomerkin pystyttämisen ajankohdasta on sovittava etukäteen. Samaa menettelyä sovelletaan vanhan muistomerkin muuttamiseen.

Haudalle asennettava muistomerkki on sijoitettava haudan rajojen sisäpuolelle. Hautamuistomerkin asentaminen on sallittu vain sulan maan aikana. Muistomerkki on asennettava siten, ettei kaatumisen vaaraa ole. Muistomerkin turvallisuudesta vastaa hautaoikeuden haltija. Seurakunta seuraa hautamuistomerkkien turvallisuutta ja antaa tarvittaessa kehoituksia puutteiden korjaamiseksi. Määräysten vastaisesti asennettu muistomerkki on seurakunnan kehotuksesta viipymättä korjattava tai poistettava.

Hautamuistomerkin tulee olla hautausmaalle tuotaessa valmiiksi tehty eikä se saa olla hautausmaalla paikoilleen asentamattomana kauemmin kuin työn suoritus vaatii. Työn päätyttyä hauta on jätettävä siistin kuntoon ja viereisille haudoille aiheutuneet vahingot siistittävä ja korjattava. Asennuksesta vastaavan on raportoitava vahingoista seurakunnalle ja tarvittaessa sovittava korvauksista hautaoikeuden haltijoiden kanssa.

Haudan reunustaminen aidalla, kiveyksellä tai muilla tavoin on kielletty, jollei hautausmaan käyttösuunnitelma sitä salli. Seurakunta voi määrätä haudalta poistettaviksi asiaankuulumattomat aidat, puut, pensaat ja muut kasvit. Seurakunnalle siirtyneet hautamuistomerkit inventoidaan Museoviraston ohjeiden mukaisesti. Seurakunta pitää yllä rekisteriä kulttuurihistoriallisesti arvokkaista hautamuistomerkeistä.

6 HAUTAUSMAIDEN KUNNOSSAPIDON VASTUUT

Seurakunnalle kuuluva hautausmaan perushoito ja hautaoikeuden haltijalle kuuluvat tehtävät määräytyvät hautausmaan hoitosuunnitelman mukaisesti. Seurakunta seuraa hautojen hoitoa ja antaa tarvittaessa kehoituksia puutteiden korjaamiseksi.

Sen lisäksi, mitä kirkkolain 3 luvun 33 §:n 1 momentissa säädetään seurakunnan vastuusta yksittäisen haudan hoidosta, seurakunta voi sopia seurakunnan hallintaan palautuneen haudan ylläpidosta ja hoidosta kulttuuriperintöä vaalivan yhteisön tai henkilön kustannuksella.

6.1. SEURAKUNNAN HAUTAUSTOIMEN HOITOVASTUU

Hautaustoimilain (457/2003) 5. luvun 13. pykälän mukaan hautausmaan ylläpitäjän tulee hoitaa hautausmaata sen arvoa vastaavalla ja vainajien muistoa kunnioittavalla tavalla. Hautausmaiden yleinen kunnossapito on seurakuntien hautaustoimen vastuulla.

Hautaustoimen vastuulla olevia hautausmaiden kunnossapitotöitä ovat:

- Hautausmaiden yleinen siisteys ja puhtaanapito
- Jätehuolto
- Kulkuväylien ja pysäköintialueiden kunnossapito
- Yleisten alueiden kasvien hoito ja kunnossapito
- Hautausmaarakenteiden ja kalusteiden kunnossapito (esim. haravat, kastelualtaat, kelaleikkurit, penkit, kiviaita)
- Valaisimien ja vesipisteiden kunnossapito

6.2. OMAISTEN HOITOVASTUU

Kirkkolain (652/2023) 3. luvun 33. pykälän mukaan haudat on pidettävä hautausmaan arvoa vastaavasti hoidettuina ja haudan hoidosta vastaa hautaoikeuden haltija. Omaisen vastuulla on yksittäisen haudan hoito hautamuistomerkkeineen sekä kasveille varattuine istutusalueineen (kukkapesä). Reunakivellisellä haudalla omaisen vastuulla on hoitaa myös reunakivien rajaama alue. Omaiset kustantavat kokonaisuudessaan yksittäisen haudan hoidon sekä hautamuistomerkkiin liittyvät hankinta- ja hoitokustannukset.

6.3. SOPIMUSHAUTOJEN HOITO

Kirkkolain (652/2023) 3 luvun 33 §:n 2 momentin mukaan seurakunta ja seurakuntayhtymä voi sopia hautaoikeuden haltijan kanssa, että seurakunta tai seurakuntayhtymä hoitaa hautaa määräjän maksua vastaan. Hoitomaksut voidaan sijoittaa erityiseen hautainhoitorahastoon, jonka varoilla kyseiset haudat hoidetaan. Hautainhoitorahaston voimassa olevat säännöt ja palveluiden hinnat hyväksytään seurakunnassa tai seurakuntayhtymässä. Sopimushaudat voidaan hoitaa myös ilman hautainhoitorahastoa. Tällöin sopimushautojen hoidolle on yleensä oma kustannuspaikka hautaustoimen käyttötalouden puolella. Milloin hauta tulee ensimmäistä kertaa hoitoon, lisätään vuosihoitomaksuun kunnostus- tai peruskunnostusmaksu. Mikäli hauta on välittömästi ennen hoidon aloittamista kunnostettu seurakunnan toimesta, kunnostusmaksua ei peritä.

6.4. HOITAMATTOMAT HAUDAT

Hoitamattomien hautojen osalta määritellään hoitamattomuuden perusteet ja hoitamattomuus, jonka jälkeen suoritetaan Kuulutus -prosessi.

HOITAMATTOMUUDEN PERUSTEET

Kirkkoneuvosto voi velvoittaa hautaoikeuden haltijan kunnostamaan haudan, jonka hoito on olennaisesti laiminlyöty, Haudan kunnostus on tehtävä vuoden määräajassa siitä, kun päätös on annettu hautaoikeuden haltijalle

tiedoksi. Kirkkoneuvosto voi päättää hautaoikeuden menettämisestä, jollei laiminlyöntiä ole korjattu. Päätöksestä on tiedotettava kirkkolaissa (3 luku 33 § 3 momentti ja 10 luku 26 §) määritetyllä tavalla.

HOITAMATTOMUUDEN TOTEAMINEN

Hoitamattomuus todetaan haudan yleisilmeestä. Jos haudan muistomerkki on huonossa kunnossa/sitä ei ole ja haudalla ei ole mitään merkkiä kynttilöistä tai kukkaistutuksista on syytä olettaa, että haudalla ei ole käyty monen vuoteen. Myös haudan hallinta-ajan päättymisen aloittaa kuulutuspöytäkirja, jolloin haudalle laitetaan kyltti, jossa ohjeistetaan olemaan yhteydessä taloustoimistoon. Jos kylttiin ei reagoida yli vuoden aikana mitenkään, kertoo sekin jo haudan hoitamattomuudesta.

KUULUTUS-PROSESSI

Kirkkoneuvosto toteaa hautausmaan katselmuksessa hoitamattomat haudat. Hoitamattomaksi todetuille haudoille laitetaan värikäs näkyvä kyltti, jossa on tieto haudan hoidon olennaisesta laiminlyönnistä, kehoitus haudan kunnostamisesta määräaikaan mennessä hautaoikeuden menettämisen uhalla. Omaisille annetaan n. 1 vuosi aikaa kunnostaa hauta, jonka jälkeen kirkkoneuvosto toteaa hautausmaan katselmuksessa haudat, joiden hoito on edelleen kehoituksesta huolimatta olennaisesti laiminlyöty. Kirkkoneuvosto tekee päätöksen hautaoikeuden menettämisestä ja haudan palautumisesta seurakunnan hallintaan.

Päätöksen jälkeen palautuneille haudoille viedään vuoden ajaksi toinen kyltti, jossa kerrotaan haudan palautuneen seurakunnalle, vielä tässä vaiheessa hauta on mahdollista lunastaa takaisin. Vuoden jälkeen haudasta poistetaan muistomerkit sekä reunakivet ja se on valmis uudelleen käytettäväksi. Poistetut muistomerkit säilötään vuoden ajan huoltorakennuksen takana ja mikäli omaiset eivät huolehdi kiveä pois vielä vuodentakaa päästä, seurakunnalla on oikeus toimittaa muistomerkit murskattavaksi.

7 HAUTAUSMAIDEN KUNNOSSAPITO JA HOITO

Kirkkoneuvosto huolehtii siitä, että hautausmaan ja sillä olevien rakennusten katselmus suoritetaan vuosittain. Katselmuksessa päätetään toimenpiteistä, joihin hautausmaan hoidosta vastaavan viranhaltijan tekemät esitykset sekä tehdyt havainnot antavat aiheita. Hautausmaiden kunnossapidosta vastaa ensisijaisesti hautausmaan hoitaja.

Hautausmaan kunnossapidon vuosikello on liitteenä.

7.1. YLEINEN KUNNOSSAPITO

7.1.1. YHTEISTEN MUISTELUPAIKKOJEN HOITO JA SIISTEYS

Seurakunta ylläpitää Kallinkankaan hautausmaan keskiaukealla sijaitsevaa yhteismuistomerkkiä sekä itänurkassa olevaa tuhkien sirottelualueen muistomerkkiä. Tämä tarkoittaa käytännössä puhtaanapitoa ja jätehuoltoa kesällä ja talvella sekä lumen poistoa ja liukkaudentorjuntaa talvisin.

7.1.2. HAUTAUSMAIDEN KULKUVÄYLIEN JA PYSÄKÖINTIALUEIDEN HOITO

Seurakunta huolehtii Kallinkankaan hautausmaan sekä uuden kirkon sankarihautausmaan kulkuväylien puhtaanapidosta lumesta. Kallinkankaalla pääkäytävät ja pysäköintialueet myös hiekoitetaan aina tarvittaessa.

7.1.3. RAKENTEIDEN, VARUSTEIDEN, LAITTEIDEN JA KALUSTEIDEN HOITO

Seurakunta seuraa työvälineiden (haravat, lapiot, harjat, kottikärryt ja kelaleikkurit) kuntoa ja huoltaa/vaihtaa niitä tarvittaessa. Hautausmaalla olevien penkkien kuntoa seurataan ja niitä huolletaan tarpeen mukaan. Talvikaudeksi penkit siirretään säilöön hautausmaan ulkopuolelle.

Valaisimien kuntoa seurataan ja vaihdetaan polttimoita tarpeen mukaan. Vesipisteiden kuntoa tarkkaillaan sekä kastelelukkannujen määrää seurataan ja pyritään pitämään jokaisella altaalla kastelukkannujen määrä tasavertaisena. Vesipisteet puhdistetaan talvisäilönnän yhteydessä sekä niiden päälle asennetaan kannet talvikauden ajaksi.

Sähkötolpat ovat käytössä talvisin ja niiden toimivuutta ja turvallisuutta seurataan sekä korjataan tarvittaessa. Sähkötolpat on tarkoitettu vain henkilökunnan käyttöön hautausmaahan liittyvissä työtehtävissä.

7.1.4. PUHTAANAPITO JA JÄTEHUOLTO

Seurakunta vastaa hautuumaan yleissiisteydestä ja jätehuollosta. Hautausmaan kesätyöläiset siivoavat hautausmaan kokonaisuudessaan keväällä ja syksyllä. Omaisen vastuulla on yksittäisen haudan puhtaanapito. Kesäisin puhtaanapito sisältyy haudanhoitosopimukseen niillä haudoilla, joihin se on tilattu.

Seurakunta huolehtii jäteastioiden tyhjentämisestä sekä ohjeistaa oikeaoppisessa kierrättämisessä jäteteisteiltä löytyvin opastekyltein.

Omaisilla on mahdollisuus lajitella muovit, maatuivat ja metallit erikseen. Esimerkiksi hautakynntilästä voi irrottaa metallisen kannen ja laittaa sen metallinkeräysastiaan. Mahdolliset isommat jätteet voi jättää jätteenkeräyspisteelle, josta seurakunta huolehtii sen hävityksestä oikeaoppisesti.

7.1.5. KUNTO- JA TURVALLISUUSTARKASTUKSET

Seurakunta seuraa hautakivien tilaa ja huomauttaa vaaratilanteista. Jos kivi on suuren kaatumisriskin alla, seurakunta kaataa hautakiven hallitusti ja jättää ilmoituksen haudalle. Haudasta vastaava henkilö voi korjata itse kallellaan olevan hautakiven tai tilata sen oikaisun seurakunnalta korvausta vastaan.

Keminmaa seurakunnan hautaustoimen ohjesäännön mukaan (17 §) kirkkoneuvosto huolehtii siitä, että hautausmaan ja sillä olevien rakennusten katselmus suoritetaan vuosittain. Katselmuksessa päätetään toimenpiteistä, joihin hautausmaan hoidosta vastaavan viranhaltijan tekemät esitykset ja havainnot perustuvat.

7.2. TALVIKUNNOSSAPITO

Talvella seurakunta huolehtii yhteisten muistomerkkien, parkkipaikkojen ja käytävien puhtaanapidon lumesta sekä pääkäytävien ja parkkipaikan liukkaudentorjunnasta. Yksittäisten hautojen puhdistus lumesta on omaisen vastuulla. Hautausmaalla on käytettävissä lumilapioita ja harjoja hautojen siistimiseen omatoimisesti.

Hautausmaan parkkipaikkaa hoidetaan sekä seurakunnan että seurakunnan tilaaman urakoitsijan toimesta. Lähtökohtaisesti seurakunta hoitaa parkkialueiden lumityöt arkisin ja urakoitsija viikonloppuisin.

Sankarihaudoilla lumityöt tehdään jouluaatoksi sekä tarvittaessa muina juhlapyhinä, mikäli sankarihautausmaa on vielä lumen peitossa.

Vanhan kirkon yläparkkipaikan lumityöt ovat kunnan vastuulla. Museon luona olevat tiealueet hoitaa joko urakoitsija tai seurakunta. Vanhan kirkon kirkkopihan läpi menevä tie aukaistaan jouluaatoksi sekä satunnaisesti kiinteistöhuollon tarpeiden mukaan. Vanhan kirkon pihamaan lumitöistä huolehtii seurakunta.

7.3. YKSITTÄISTEN HAUTOJEN HOITO

Yksittäisten hautojen hoidosta vastaa omainen (kirkkolaki 17 luku 5 §). Seurakunta huolehtii haravia, lapioita, harjoja ja kastelukannuja omaisten käyttöön.

Seurakunnalta voi tilata hautojen kunnossapidon kesän ajaksi erillistä maksua vastaan.

7.3.1. HAUTOJENHOITOSOPIMUS

Seurakunnalta voi tilata haudalle kesäksi hoidon sisältäen kukat (B-hoito), tai itse tuotujen kukkien kasteluhoidon (C-hoito). Hoito sisältää kukkien kastelun, lannoittamisen, leikkaamisen ja haudan puhtaanapidon. Hoitosopimuksen voi tehdä 1 vuodeksi, 5 tai 10 vuodeksi. Sopimukseen kuuluu haudan kunnostaminen hoidon alkaessa, ellei hautaa ole juuri lähiaikoina kunnostettu. Kunnostuksesta peritään maksu haudan koon mukaan.

Hoitohaudat merkitään erillisellä kolmiomerkillä, hoitotasosta kertoo kolmion väri. Sinisen väriset kolmiomerkit tarkoittavat kasteluhoitoa ja keltaiset ruusuhoitoa.

7.3.2. HAUTAMUISTOMERKIN HOITO

Hautamuistomerkin hoidosta vastaa omaiset. Muistomerkin tulee olla asennettu niin tukevasti ja hyvin ettei siitä aiheudu vaaraa hautausmaalla vieraileville eikä työntekijöille. Muistomerkki on pystytettävä pohjakiven päälle tukevasti ja suoraan.

Seurakunnan toimesta kustannetaan hautaamisen tai hautausmaan hoidon yhteydessä muistomerkillä aiheutuneet vahingot tapauskohtaisesti harkiten.

Seurakunta tarjoaa maksua vastaan haudan kunnostamispalvelua mikä sisältää hautakivien oikaisun sekä pintamaan vaihdon.

7.3.3. SANKARIHAUTOJEN HOITO JA SIISTEYS

Sankarihaudoille istutetaan kesän ajaksi ruusut ja hopealehdet, joiden kastelusta ja muusta ylläpito kuuluu seurakunnalle. Sankarihautojen ja kirkon ympäristän ruohonleikkuusta ja talvisin lumesta puhtaanapidosta sekä liukkauden torjunnasta vastaa seurakunta.

Seurakunta huolehtii sankarihautojen hautakivien kunnosta. Kultauksia uusitaan ja kiviä puhdistetaan tarpeen mukaan. Myös kivien oikaisuja tehdään tarpeen mukaan.

7.3.4. VALMARINNIEMEN HAUTAUSMAA

Alue kuuluu Keminmaan kunnalle, joka vastaa sen siisteydestä ja ylläpidosta.

Seurakunta huolehtii alueelle 2025 pystytetyn opastaulun ja muistomerkin kunnosta sekä mahdollisista kukkaistutuksista muistomerkille.

7.3.5. PYHÄN MIKAELIN KIRKON HAUTAUSMAA

Pyhän Mikaelin kirkon kirkkomaata hoidetaan ELY-keskuksen hoito-ohjeiden mukaan. Kirkkopiha niitetään kerran kesässä ja tarpeen mukaan niitetään kohtia, joissa kasvaa tunkeutuvaa lajia esim. koiranputkea.

7.3.6. SEURAKUNNALLE PALAUTUNEIDEN KULTTUURIHISTORIALLISTE ARVOKKAIDEN HAUTOJEN HOITO

Seurakunnalle palautuneita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita hautoja seurataan ja hoidetaan tarpeen mukaan. Kivet oikaistaan ja haudan yleisilme pidetään siistinä.

7.4. KASVILLISUUDEN HOITO

7.4.1 HAUTAUSMAAN HAITALLISTEN VIERASLAJIEN POISTO

Seurakunnan kausityöntekijöitä opastetaan tunnistamaan ja poistamaan haudoilta ja hautausmaa-alueilta vieraslajeja. Haitallisten vieraslajien poistossa noudatetaan hyviä toimintatapoja ja äärimmäistä varovaisuutta, että poiston yhteydessä ei tule vahingossa levitettyä vieraslajia.

7.5. HAUTAUSMAIDEN KUNNOSSAPIDON RESURSSIT

7.5.1. HENKILÖSTÖ

Hautausmaiden henkilöstöön kuuluu 3 vakituista työntekijää:

- 1 hautausmaanhoitaja, 100 % työajasta kohdistuu hautaustoimeen
 - kausityöntekijöiden työnjohtaja hautojen kunnostajien osalta
- 1 seurakuntamestari, 25 % työajasta kohdistuu hautaustoimeen
- 1 seurakuntamestari, 30 % työajasta kohdistuu hautaustoimeen
 - kausityöntekijöiden työnjohtaja kesäkukkien istuttajien osalta

Vakituiselle henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus täydentää osaamistaan 1–2 koulutuksella vuodessa. Lisäksi hautausmaalla ja hautaustoimessa työskentelee n. 20 kesä- ja kausityöntekijöitä touko-syyskuussa eripituisissa jaksoissa.

Vakituiset ja määräaikaiset työntekijät muutettuna henkilötyövuosiksi tekee 4,5 htv. Tähän sisältyy myös hautainhoitorahaston työntekijät.

7.5.2. KONEET, LAITTEET JA TYÖKALUT

Hautausmaalle sijoitettuja työvälineitä on monenlaiset käsityövälineet kuten harjat, haravat ja lapiot. Näitä on jaettu työkalupisteisiin ympäri hautausmaata. Työkoneita hautausmaiden ylläpitoon on mm. Caterpillar 302.7 minikaivinkone haudankaivuuseen sekä hautojen kunnostamiseen, Wille 355b puutarhatraktori lisävarusteineen kiinteistöjen sekä hautuumaan ylläpitoon ja hautojen kunnostamiseen, 4kpl Honda hp500 telakuljettimia hautausmaan sisällä maa-aineksen sekä muun tarpeellisen kuljettamiseen, 2 työnnettävää ruohonleikkuria sekä 4 Stihl raivaussahaa/siimaleikkuria.

7.5.3. TOIMITILAT

Kallinkankaan hautausmaan vierestä löytyy keltainen huoltorakennus, jossa on työntekijöiden sosiaalitilat, konehalli sekä pesuhalli. Huoltorakennus toimii monipuolisena työkoneiden, ja välineiden huoltorakennuksena sekä taukotilana.

Huoltorakennuksen yhteyteen on rakennettu myös kylmä varasto, jossa säilytetään hautausmaalla tarvittavaa kausivälineistöä (lumilingot, ruohonleikkurit, Willen aurauskauhat yms.)

Hautuumaan sisältä löytyy myös entinen vainajien pesuvaja, joka toimii nykyisin varastona.

7.5.4. HUOLTOALUEET

Hautausmaan huoltorakennus toimii hautausmaalla tarvittavien välineiden ja koneiden huoltoalueena. Huoltorakennuksessa on työvälineistöä kaikenlaiseen työvälineiden ylläpitoon ja korjaukseen.

8 VIHERALUEIDEN KUNNOSSAPITOLUOKITUS

Hautausmaat luokitellaan Viherympäristöliitto ry:n julkaisun Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS mukaan. Viheralueiden kunnossapitoluokituksen lähtökohtina ovat alueen ominaisuudet, käyttötarkoitus, viheralueen käyttäjät sekä kunnossapidolle asetetut laatu- ja kustannustavoitteet. Kunnossapitoluokka kuvaakin alueen yleisilmettä, käyttöä ja kunnossapidon laatutasoa.

8.1. VIHERALUEIDEN KUNNOSSAPITOLUOKITUS RAMS

Kunnossapitoluokan valintaan vaikuttavat alueen luonnonominaisuudet, asema kaupunkikuvassa, sen tuottamat toiminta- ja ekosysteemipalvelut, alueen käyttötarkoitus ja rakentamisaste. Lisäksi valintaan vaikuttavat kunnossapidon laatutavoite ja intensiivisyys sekä kustannukset, joihin sitoudutaan kunnossapidossa. Kunnossapitoluokkaa määriteltäessä joudutaan pohtimaan kunkin alueen kohdalla edellä mainittujen tekijöiden keskinäistä painoarvoa ja käytettävissä olevia resursseja.

8.1.1. PÄÄLUOKAT

Kukin pääluokka jaetaan 4–5 alaluokkaan viheralueen käytön ja kunnossapidon intensiteetin mukaan. Alaluokat on esitetty oheisessa taulukossa.

PÄÄLUOKAT	ALALUOKAT
R Rakennetut viheralueet	R1 Rakennettu arvoviheralue R2 Toimintaviheralue R3 Käyttöviheralue R4 Suoja- ja vaihtumisasiheralue
A Avoimet viheralueet	A1 Arvoniitty A2 Käyttöniitty A3 Maisemaniitty A4 Avoin alue A5 Maisemapelto
M Metsät	M1 Arvometsä M2 Lähimetsä M3 Ulkoilu- ja virkistysmetsä M4 Suojametsä M5 Talousmetsä

Viheralueiden kunnossapitoluokitus, pääluokat. Seurakuntapuutarhurit 2023.

8.1.2. R RAKENNETUT VIHERALUEET

Rakennetut viheralueet ovat kaupunki- ja taajamarakenteen sisällä olevia erilaisia puistoja, puistoaukioita, kiinteistöjen ulkoalueita, hautausmaita, katto- ja kansipuutarhoja, liikenneviheralueita sekä liikuntaan, leikkiin ja muuhun erityiseen toimintaan tarkoitettuja viheralueita. Kunnossapidon tavoitteena on joko pitää alue alkuperäisen suunnitelman mukaisena tai kehittää sitä kohdekohtaisen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti.

8.1.3. A AVOIMET VIHERALUEET

Avoimet viheralueet ovat kaupunki- ja taajamarakenteen sisällä tai reuna-alueilla olevia luonnostaan tai ihmistoiminnasta syntyneitä niittyjä ja peltoja. Kunnossapidon tavoitteena on edistää niiden lajiston monimuotoisuutta ja säilyttää alueiden avoin ilme sekä varmistaa, että ne kestävät käytöstä aiheutuvan kulumisen.

8.1.4. M METSÄT

Metsät ovat kaupunki- ja taajamarakenteen sisällä, reuna-alueilla tai etäämmällä olevia puuston peittämiä alueita, joille tunnusomaista on luonnonvarainen pensas- ja aluskasvillisuus, joka vaihtelee metsätyypin ja kasvupaikan olosuhteiden mukaan. Metsien hoidon tavoitteena on varmistaa puuston, muun metsäkasvillisuuden ja maaperän elinvoimaisuus, kasvukunto, uusiutumiskyky, monimuotoisuus ja kasvinterveys sekä omistajan metsälle asettamat tavoitteet.

8.1.5. S SUOJELUALUEET

Suojelualueet ovat laissa, asetuksessa tai valtioneuvoston, ministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) tai muun viranomaisen päätöksessä määrättyjä alueita, joilla on suojeltuja luontokohteita. Suojelualueena pidetään myös aluetta, jolla on muinaismuistolain nojalla suojeltuja rakennelmia tai niiden jäännöksiä sekä rauhoitetut kiinteät muinaisjäännökset, jos niitä voidaan pitää aluemaisina kohteina. Suojelualue voi olla myös maanomistajan omalla päätöksellä tai muulla päätöksellä suojeltu alue. Suojelualueiden hoidon tavoitteena on turvata lajiston ja luontotyyppien monimuotoisuutta sekä huolehtia kansallismaiseman, kulttuuriperinnön, virkistys- ja retkeilyalueiden tai muun erityisen ja suojeltavan arvon säilymistä.

PÄÄLUOKKIA TÄYDENTÄVÄT LUOKAT	ALALUOKAT
S Suojelualueet	Ei alaluokkia
x Maankäytön muutosalueet	Rx Muutosalue, jota kunnossapidetään rakennetun viheralueen mukaisessa ulkoasussa Ax Muutosalue, jota kunnossapidetään avoimen viheralueen mukaisessa ulkoasussa Mx Muutosalue, jota kunnossapidetään metsän mukaisessa ulkoasussa

Viheralueiden kunnossapitoluokitus, täydentävät luokat. Seurakuntapuutarhurit 2023.

8.1.7. X MAANKÄYTÖN MUUTOSALUEET

Maankäytön muutosalueet ovat yleis- tai asemakaavassa rakentamiseen tai rakentamisen vaikutuspiiriin osoitettuja alueita, joiden hoidon tavoitteena on valmentaa kasvillisuutta tulevaa käyttöä varten, niin että alueen säilytettävä kasvillisuus on elinvoimainen myös rakentamisen aiheuttaman muutoksen jälkeen.

8.2. VIHERALUEIDEN PUHTAANAPITOLUOKITUS

Viheralueiden puhtaanapitoluokituksen avulla määritetään puhtaanapidon intensiivisyys ja siisteystaso, johon pyritään alueen yleisilme huomioiden. Viheralueiden puhtaanapitoluokitus toimii itsenäisenä luokituksena.

Viheralueen omistaja määrittää, mikä viheralueen kunnossapitoluokka on tai sisältääkö se useita eri kunnossapitoluokkiin kuuluvia alueita. Kunnossapitoluokka voi myös muuttua viheralueen kehittymisen ja sen elinkaaren mukaan. Viheralueen valmistumisen jälkeen takuuajana voidaan esimerkiksi noudattaa intensiivisempää kunnossapitoa edellyttävää kunnossapitoluokkaa ja takuuajan jälkeen muuttaa kunnossapitoluokka vähemmän intensiivistä kunnossapitoa vaativaan luokkaan. Myös viheralueilla, joita halutaan kehittää esimerkiksi avoimesta viheralueesta metsäisemmäksi viheralueeksi, voidaan kunnossapitoluokkien muutoksella ohjata alueen kehittymistä.

P Viheralueiden puhtaanapitoluokitus

- P1** Päivittäin (ma–la)
 - P2** Työpäivinä (ma–pe)
 - P3** Viikoittain (3 krt/vk)
 - P4** Viikoittain (2 krt/vk)
 - P5** Viikoittain (1 krt/vk)
 - P6** Kuukausittain
 - P7** Vuosittain
- (Huom! Talvikauden sekä sunnuntaisin ja juhlapyhinä tehtävästä puhtaanapidosta sovitaan erikseen.)

Viheralueiden puhtaanapitoluokitus. Seurakuntapuutarhurit 2023.

8.2.1. PUHTAANAPITOLUOKITUKSEN SOVELTAMINEN HAUTAUSMAILLA

Viheralueiden puhtaanapitoluokitus täydentää varsinaista kunnossapitoluokitusta (RAMS-luokitusta). Sen avulla viheralueen omistaja määrittää puhtaanapidon laadun tason ja puhtaanapitokertojen määrän. Puhtaanapitoluokitus ei ole siis sidottu tiettyyn pää- tai alakunnossapitoluokkaan, vaan viheralueen omistaja voi määrittää puhtaanapitoluokan haluamallaan tavalla. Puhtaanapidon suunnittelussa ja valvonnassa huomioidaan muun muassa kohteen roskaantumisaste, käyntimäärien tarve ja valitun kunnossapitoluokan yleiset laatutavoitteet. Viheralueen omistaja ja palvelun tuottaja määrittävät yhdessä roskaantumisasteen kohdekohtaisesti. Viheralueiden puhtaanapitoluokitus on esitetty Viherympäristöliitto ry:n julkaisemassa Viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020 -julkaisussa.

8.3. HAUTAUSMAIDEN LUOKITTELU RAMS:N MUKAAN

Hautausmaat luokitellaan pääsääntöisesti rakennettuihin arvoviheralueisiin (R1), toimintaviheralueisiin (R2) ja lähimetsiin (M2).

8.3.1. RAKENNETUT ARVOVIHERALUEET (R1)

Rakennetut arvoviheralueet (R1) ovat laadukkaista materiaaleista korkeatasoisesti rakennettuja viheralueita. Ne ovat erityisen arvokkaita puutarhakulttuurin, puutarhataiteen, kulttuuriperinnön, arkkitehtuurin tai muiden maanomistajan määrittämien ominaispiirteiden vuoksi. Rakennetuksi arvoviheralueeksi luokittaminen edellyttää erityisen arvon nimeämistä ja sen perustelua. Rakennetun arvoviheralueen hoidon tavoitteena on paikan omaleimainen arkkitehtoninen, historiallinen, puutarhataiteellinen ja kulttuurinen ilme. Hoitotyössä noudatetaan kohdekohtaisia käyttö- ja hoitosuunnitelmia, suojelumääräyksiä sekä tilaajan tai omistajan erikseen laatimia ohjeita. Hoito on intensiivistä ja hoitotoimenpiteitä tehdään alueella päivittäin. Sankarihautausmaat luokitellaan rakennettuihin arvoviheralueisiin.

Sankarihautausmaa

Arvoviheralue R1 Puhtaanapitoluokitus P5

8.3.2. TOIMINTAVIHERALUEET (R2)

Toimintaviheralueita (R2) ovat jalankulun ja pyöräilyn reittiyhteyksiin sekä liikuntaan, leikkiin ja erityistoimintoihin varattuja viheralueiden osia. Toimintaviheralueen hoidon tavoitteena on monipuolinen, viihtyisä, turvallinen, käyttäjäystävällinen ja toimiva viheralue. Valtaosa hautausmaista luokitellaan toimintaviheralueisiin.

Uusi Hautausmaa II rivit 11–14, V–XI

Toimintaviheralue R2 Puhtaanapitoluokitus P5

8.3.3. LÄHIMETSÄT (M2)

Lähimetsät (M2) ovat asuinalueiden välittömässä läheisyydessä sijaitsevia metsiä, joiden käyttö on päivittäistä. Käytöstä johtuva maapohjan kuluminen on tyypillistä, ja pohjakasvillisuus voi muuttua tai puuttua kokonaan ihmistoiminnan vuoksi. Lähimetsän hoidon tavoitteena on monipuolinen, turvallinen, viihtyisä ja käyttäjäystävällinen metsäalue. Lisäksi pyritään pitkään puuston elinkaareen ja maisemalliseen edustavuuteen. Kasvillisuuden, rakenteiden, kalusteiden, varusteiden ja laitteiden turvallisuutta tarkkaillaan säännöllisesti. Kulumista aiheuttava käyttö ohjataan kulumista kestäville päällysteille, kuten poluille ja pitkospuille. Metsähautausmaat luokitellaan lähimetsien alaluokkaan eli puistometsiin (M2.1). Puistometsän sijainti taajamassa on keskeinen ja sen käyttö on vilkasta. Puistometsää hoidetaan aktiivisesti. Pohjakasvillisuus on selvästi muuntunut ja maapohja voi olla kulunut. Puistometsäkuviolla voi esiintyä myös istutettuja jalopuita tai ulkomaisia puulajeja.

Vanha hautausmaa I–IV, Uusi hautausmaa I-IV Puistometsä M2.1 Puhtaanapitoluokitus P5

8.3.4. TARKENNUKSET

HAUTAUSMAAN SISÄLLÄ VOIDAAN TARVITTAESSA TARKENTAA ERIKSEEN MÄÄRITETTYJEN ALUEIDEN KUNNOSSAPITOA MYÖS MUILLA KUNNOSSAPITOLUOKILLA SEURAAVASTI:

Suoja- ja vaihettumisviheralue (R4): Hautausmaan osat, jotka toimivat rakennetun ja luonnonympäristön vaihettumisalueina.

Arvoniitty (A1): Hautausmaan niittymäiset osat, jotka ovat erityisen tärkeitä ja arvokkaita maiseman, kulttuuriperinnön, luonnon monimuotoisuusarvojen tai muiden erityisten arvojen vuoksi. Arvoniityksi luokiteltu hautausmaan osa voi olla esimerkiksi perinnebiotooppi tai luontaisia kasvupaikkoja jäljittelevä kohde. Arvoniityksi luokittaminen edellyttää hautausmaan osan erityisen arvon nimeämistä ja perustelua.

Maisemaniitty (A3): Hautausmaan niittymäiset osat, joilla edistetään luonnonkasvillisuuden monimuotoisuuden ja avoimen kulttuurimaiseman säilymistä.

Arvometsä (M1): Hautausmaan metsäiset osat, jotka ovat erityisen tärkeitä ja arvokkaita metsämaiseman, metsäkulttuuriperinnön, metsäluonnon monimuotoisuusarvon tai muiden erityisten arvojen vuoksi. Arvometsäksi luokittaminen edellyttää hautausmaan osan erityisen arvon nimeämistä ja perustelua.

Suojametsä (M4): Hautausmaan metsäiset osat, jotka sijaitsevat hautausmaan ja erilaisten häiriötä aiheuttavien toimintojen, kuten asutuksen, liikenneväylien ja teollisuuslaitosten, välissä.

8.4. KUNNOSSAPIDON LAATUVAATIMUKSET JA -ARVIOINTI

Viheralueiden kunnossapidon yleiset laatuvaatimukset esitetään Viherympäristöliitto ry:n julkaisussa Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT 2021. VKT:ssa esitetään hankkeesta toiseen samanlaisina esiintyvät laatuvaatimukset, jotta niitä ei tarvitse joka kerta kirjoittaa auki uudestaan. Osapuolet voivat viittaamalla hankkeen asiakirjoissa VKT:een saattaa voimaan sen vaatimukset. VKT:ssa rakenteen yleisilme, siisteys ja muut mahdolliset laatuvaatimukset esitetään kunnossapitoluokittain. Kyseisessä julkaisussa käsitellyn hautausmaiden kunnossapidon perusajatuksena on, että hautausmaan kunnossapitoon, eli hoitoon, korjaukseen ja käyttöön, liittyvät työtehtävät toteutetaan pääsääntöisesti VKT:n mukaan ja vain VKT:n vaatimuksia täydentävät tai niistä poikkeavat asiat on esitetty.

HAUTAUSTOIMEMME LAADULLISIA TAVOITTEITA OVAT:

- 1 Laadukas, asiantunteva, luotettava ja yhdenvertainen palvelu kaikille
- 2 Toimivan ja turvallisen työympäristön varmistaminen
- 3 Vainajan kohtelu hienotunteisesti
- 4 Olemassa olevien hautausmaiden, kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden ja hautojen kunnossapito hautausmaiden hoitosuunnitelman mukaisesti
- 5 Sankarihauta-alueiden kunnossapito hautausmaiden hoitosuunnitelman mukaisesti 6 hautausmaiden toiminta kestävän kehityksen mukaisesti.
- 7 Tavoitteiden saavuttamista arvioidaan vuotuisesti määritettyjen erillistavoitteiden seurannalla ja arvioinnilla, palautteilla (määrä ja sisältö) sekä itsearvioinnilla.

HAUTAUSMAAN KUNNOSSAPIDON LAADUNARVIOINNIN HUOMIOITAVIA ASIOITA:

- hautausmaan ja sen kasvillisuuden, rakenteiden, kalusteiden ja varusteiden yleisilme ja vastaavuus kunnossapitoluokan vaatimuksiin
- karanteeni- tai laatuuhoojien tai haitallisten vieraslajien esiintyminen
- vastaanotetun materiaalin suunnitelmanmukaisuus ja kelpoisuus

8.5. HAUTAUSMAIDEN KUNNOSSAPIDON YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Kun pohditaan hautausmaan kunnossapidon ympäristövaikutuksia, kannattaa asiaa lähestyä myös kunnossapitoluokan valinnan näkökulmasta. Mitä tehokkaampaa hoitoa vaativia kunnossapitoluokkia käytetään sitä suuremmat ympäristövaikutukset yleensä myös ovat. Monipuolinen kunnossapitoluokkien käyttö mahdollistaa tehokasta hoitoa edellyttävien kunnossapitoluokkien sijoittamisen esimerkiksi eniten käytetyille tai erityisen arvokkaille hautausmaan osille. Hautausmaiden reuna-alueille voidaan valita kunnossapitoluokkia, jotka eivät edellytä tehokasta hoitoa vaan sallivat muun muassa monimuotoisen luonnonkasvillisuuden kehittymisen.

Hautausmaan kunnossapidon ympäristövaikutuksiin on merkitystä myös hautausmaan kasvivalikoimilla. Nurmikot ja säännöllistä kastelua tai muuta säännöllistä hoitoa edellyttävät kasvillisuusryhmät ovat yleensä ympäristövaikutuksiltaan suurempia kuin esimerkiksi vähempää hoitoa tarvitsevat kunta-alueet ja niittymäiset kasvillisuusalueet. Kannattaa kuitenkin muistaa, että monipuolisella kasvivalikoimalla tuotetaan esteettistä, vaihtelevaa, viihtyisää ja perinteikästä hautausmaan kulttuuriympäristöä. Kasvivalintoja tehdessä huomioidaan muutkin tekijät kuin pelkästään hoidon ympäristövaikutukset.

9 KEHITTÄMISTOIMENPITEET VUOSILLE 2026- 2035

- Hautausmaakarttojen saattaminen sähköiseen muotoon kaikkien saataville
- Ulkovalaistus uusitaan
- Hoitamattomien hautojen kartoitusta jatketaan ja käynnistetään hallintaanottoprosessi

Hyväksytty kirkkovaltuustossa 11.5.2026 §9

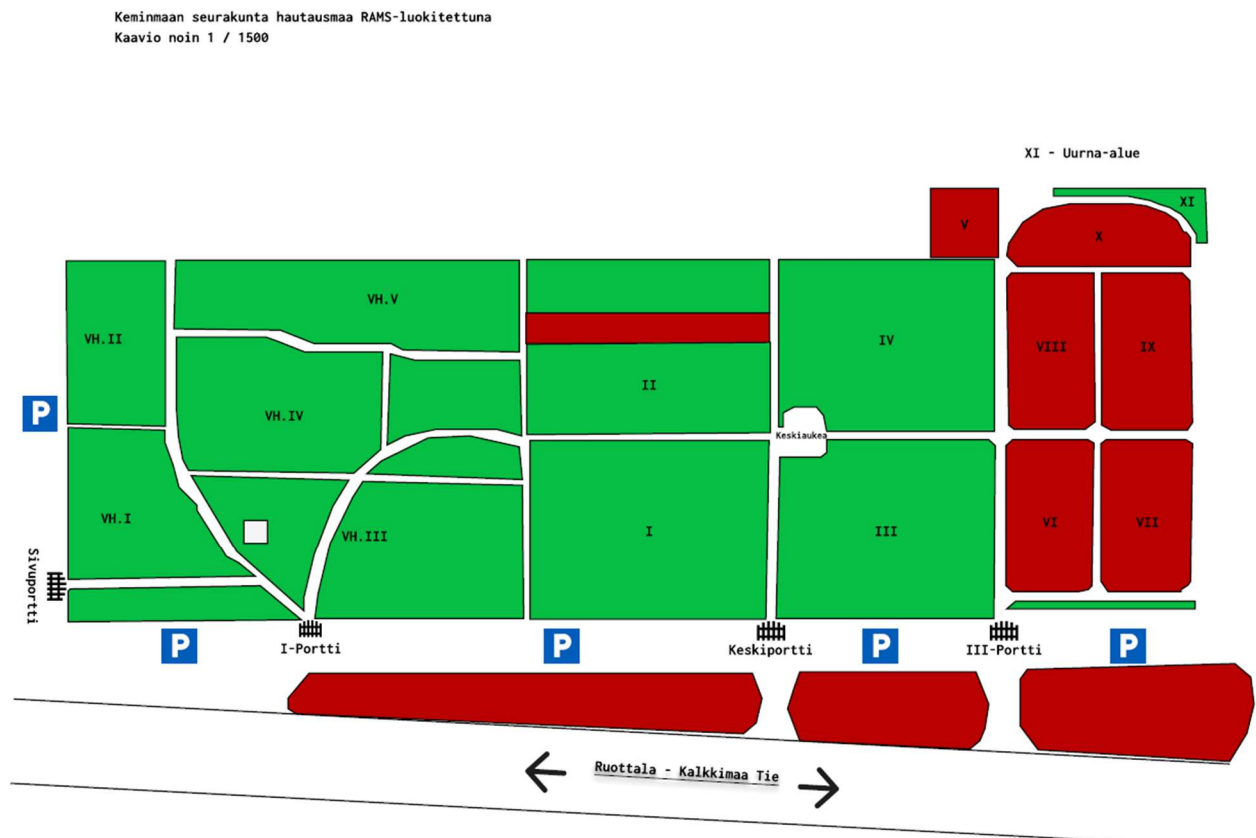

10 LIITTEET

10.1. HAUTAUSMAAN KÄYTTÖSUUNNITELMA JA OHJESÄÄNTÖ

Keminmaan seurakunnan hautausmaan käyttösuunnitelman sekä ohjesäännön löydät Keminmaan seurakunnan kotisivuilta Hautausmaa - välilehdeltä.

10.2. KARTTA HAUTAUSMAA-ALUEIDEN RAMS-KUNNOSSAPITOLUOKITUKSESTA

10.3. HAUTAUSMAAN KUNNOSSAPIDON VUOSIKELLO

Tämä hoitosuunnitelma on voimassa 2026-2035. Sitä tarkistellaan ja päivitetään tarpeen mukaan.

Keminmaan seurakunnan hautausmaan hoitosuunnitelma on hyväksytty kirkkovaltuustossa --/-- 2026.